

Кригульська Т. Б.
кандидат історичних наук, доцент
Національний університет «Запорізька політехніка»
м. Запоріжжя, Україна

УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДХОДІВ ДО УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА В ЕКОНОМІЦІ ЗНАНЬ

Стрімкі зміни визначають у нинішніх умовах усі аспекти життєдіяльності суспільства - як соціо-культурні, так політичні й економічні. Цей очевидний факт зумовлює необхідність перегляду та удосконалення концептуальних підходів та практик управління сучасними підприємствами, які, розвиваючись та функціонуючи під впливом процесів науково-технічної революції, активно використовують інноваційну складову у своїй діяльності.

Сучасні підприємства за своєю сутністю є інноваційними та проектно-орієнтованими. Інновації потребують залучення зовнішніх коштів і коштів власників або акціонерів підприємства. Відповідно це вимагає перегляду традиційних підходів до систем управління та критеріїв оцінки ефективності функціонування з точки зору власників, менеджерів і потенційних інвесторів.

Для оцінки ефективності управління підприємствами в економіці найчастіше використовують положення вартісного підходу, основою якого як методологічного інструмента управління є категорія «вартість». Як показник економічної безпеки підприємства використовують внутрішню вартість активів. Ринкова вартість визначається як об'єктивна величина вартості підприємства для інвестора в ринкових умовах з урахуванням найкращого використання його активів, а також коректної оцінки майбутніх грошових потоків підприємства і точного визначення ставки дисконтування для цих потоків.

На наш погляд, аналізуючи вартість активів, слід розрізняти її об'єктивний та суб'єктивний аспекти (вартість виступає як внутрішньо присутній атрибут активу, з одного боку, а оцінка його окремими людьми формує суб'єктивне сприйняття кожним цієї вартості).

Розуміння цієї особливості зумовлює факт, що для різних зацікавлених сторін один і той самий актив має різну внутрішню вартість за рахунок бачення різних можливостей нарощування вартості активу в перспективному застосуванні. Це розкриває причину появи загроз з боку зовнішніх джерел для економічної безпеки підприємства. З таких позицій ключові компетентності підприємства стають загрозами для суб'єктів зовнішнього середовища. Відповідно, чим більше ключових компетентностей мають працівники підприємства, тим більше воно має потенційних джерел створення подібних загроз. Здатність створювати та нарощувати вартість перетворюється на джерело конкурентної переваги для кожного підприємства, яке неможливо купити і часто надзвичайно складно скопіювати.

Ця специфіка вартості посилює роль нематеріальних активів інноваційно орієнтованих підприємств. З погляду ієрархії формування ключових стратегій зростання вартості активів підприємства, стратегія зростання інтелектуального

потенціалу є однією з пріоритетних та ключових у нинішніх умовах.

Інтелектуальний потенціал підприємства визначається його інтелектуальним капіталом, активами які створюються в результаті творчої інтелектуальної діяльності компетентних співробітників. Відомий у світі бізнесмен Уоррен Баффет, один із найпотужніших інвесторів у світі, основний капітал якого складає ринкова вартість його пакетів акцій в Ber Kshire, відверто зазначив, що «проблемою для нас є генерування ідей з такою ж швидкістю, з якою ми заробляємо гроші»[1,с.42]. Здатність генерувати ідеї – це ключова компетентність для кожного цінного працівника в епоху знань, що визначає ринкову вартість нематеріальних активів інноваційних підприємств в ринковому середовищі.

Тенденція безпрецедентного зростання значення нематеріальних активів нині чітко виявляє себе як загальносвітовий феномен. Це зумовлює перегляд підходів до управління кадровим складом підприємств. Традиційні правила забезпечення діяльності підприємств за своєю сутністю базуються на принципах, які можна представити як принципи обмеженості (доступу, контактів, інформації), закритості (від конкурентів, контрагентів, інших працівників), замовчування та таємниць. Реалії економіки знань принципово змінюють підхід до управління співробітниками підприємств. Порада дослідників, яка застосовується у практиці найрозвиненіших корпорацій, зводиться до того, що «необхідно розкласти корпоративну поведінку на специфічні правила, яким підпорядковуються рішення окремих людей. Рішення стануть управляти здатностями підприємства. Лідери перестають управляти людьми і починають управляти правилами» [2, с.145]. Лідери повинні «заохочувати автономію та зменшувати ризик, встановлюючи принципи і обмеження, які керують незалежними діями. Для цього потрібно перенести увагу з функцій та процесів на створення взаємопов'язаних можливостей, які сприяють автономним діям і координації» [2, с.156].

Отже, економіка знань породжує нову практику господарювання. Управління активами підприємства перестало обмежуватися лише управлінням основним та оборотним капіталом. Інтелектуалізація діяльності зумовлює зростання ролі нематеріальних активів, зокрема інтелектуального капіталу, у нарощуванні ринкової вартості активів та створенні безпечних умов для функціонування сучасних підприємств. Такий погляд на управління принципово змінює і погляд на сутність створення економічної безпеки інноваційних проектно-орієнтованих суб'єктів господарювання, що багато у чому визначається сумою компетентностей їхніх співробітників.

Література:

1. Баффетт У. Эссе об инвестициях, корпоративных финансах и управлении компаниями. Авт. предисл. Лоренс Каннингем; пер. с англ. - М. : Альпина Паблишер, 2009. - 272 с.

2. Мейер Кристофер, Денис Стэн. Живая организация Пер. с англ. – М.: Добрая книга, 2007. - 368 с.